

положення як кримінального (зокрема, частини 3, 4 ст. 18, пункти 1, 2 примітки до ст. 364, ч. 1 ст. 364¹ КК), так і інших галузей законодавства (цивільного, господарського тощо), а також окремих нормативно - правових актів, що мають міжгалузевий характер, зокрема, ЗУ від 14 жовтня 2014 р. № 1700-УІІ «Про запобігання корупції».

Таким чином, **юридичні особи** - це суб'єкти кримінально-правових відносин, до яких законом про кримінальну відповідальність передбачена можливість застосування заходів кримінально-правового характеру, це організаційно самостійні утворення, створені і зареєстровані у встановленому законом порядку, які наділяються цивільною правоздатністю і дієздатністю, мають відособлене майно, можуть від свого імені здобувати майнові й особисті немайнові права й мати обов'язки, бути позивачем і відповідачем у суді, в арбітражному або третейському суді (ст. 23 ГК України, ст. 80 ЦК України). Загалом службовими особами юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми слід визнати осіб, які постійно чи тимчасово обіймають на підприємствах, в установах чи організаціях (юридичних особах приватного права незалежно від організаційно - правової форми) посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом чи повноважною службовою особою підприємства, установи, організації, судом або законом.

Список використаних джерел

1. Кузнецов В.В., Грудзур О.М., Кузнецова Л.О. Кримінальна відповідальність за корупційні злочини. Альбом схем: навч. посіб. Київ: ФОП Кандиба Т. П., 2017. 82 с.
2. Осадчий В. І. Корупційні злочини: монографія. Київ: Видво Європ. унту, 2016. 81 с.
3. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика): навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2016. 168 с.

Кур'ян Вікторія Валеріївна,
керуючий партнер адвокатського
бюро

ПРАВОВА ОБІЗНАНІСТЬ ГРОМАДЯН ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ

За роки незалежності Україна мала не одну антикорупційну стратегію але на міжнародному рівні репутація нашої держави так і залишається визнаватись, як надзвичайно корумпована держава.

Так, звісно, корупція існує не лише в нашій державі і, власне, як явище вона з'явилась теж, не лише в нашій державі, а з появою інституту держави взагалі. Хабарництво як злочин, згадується ще у зведені законів Вавілону «Кодексі Хамурапі». Але масштаби корупції в нашій державі все ще вражають в негативному сенсі цього слова.

У світовому Індексі сприйняття корупції, оприлюдненому в Transparency International у 2015 році Україна посідала 130-те місце зі 168 позицій. За підсумками 2015 року наша країна отримала 27 балів зі 100 можливих, опинившись у рейтингу на одному рівні з Іраном, Камеруном, Непалом, Нікарагуа та Парагваєм. У 2018 році наша країна посіла 120-те місце зі 180 позицій і отримала 32 бали, та знаходилась на одному рівні з республіками Африки: Ліберією, Малаві, Малі [1].

Як свідчить статистика, для ефективної протидії такому масштабному явищу як корупція не достатньо ухвалення антикорупційних стратегій, прийняття нових законів і внесення змін до чинного законодавства щодо посилення контролю в сфері функціонування системи запобігання корупції в Україні (створення нових антикорупційних органів) і навіть посилення відповідальності осіб, визначених у частині першій статті третьої Закону України «Про запобігання корупції».

На нашу думку досить важливу роль в реалізації антикорупційної політики відіграє також ставлення суспільства до корупції.

Адже, саме суспільство породжує корупційні прояви своїм толерантним відношенням до побутової корупції та безвідповідальним ставленням до своєї правової обізнаності стосовно тих питань, які лежать в основі досягнення їх приватної мети, задля якої, власне, вони і змушені звертатись до органів державної влади та органів місцевого самоврядування чи то за адміністративною послугою чи за будь-яким рішенням чи дозволом.

Загальновідомо, що задля того, щоб зрозуміти сутність того чи іншого явища, той чи інший процес, необхідно з'ясувати з яких складових частин, елементів дане явище чи процес складається.

В статті першій Закону України «Про запобігання корупції» визначено поняття «корупція» та «корупційне правопорушення».

Корупція - використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність [2].

Як бачимо, задля вчинення такого діяння, як корупційне правопорушення, одним суб'єктом необхідна наявність ще одного суб'єкта який, обіцяє, надає пропозицію чи неправомірну вигоду але статус такого суб'єкта чинним законодавством не визначено.

На наше переконання, суб'єкт, який має приватний інтерес, в першу чергу повинен бути заінтересованим в законності досягнення будь-якого свого блага задля уникнення в подальшому судових процесів і матеріальних втрат.

Тож, саме цей суб'єкт повинен знати і використовувати норми чинного законодавства, що регулюють процедуру отримання тих чи інших рішень, дозволів від органів державної влади та місцевого самоврядування або ж користуватися професійною правовою допомогою в таких процесах, а не нехтуючи встановленими нормами закону, провокувати чиновника на вчинення корупційного правопорушення, шляхом обіцянки, пропозиції чи надання неправомірної вигоди та в результаті, звинувачуючи останнього переходити до статусу потерпілого або викривача.

Правову обізнаність, як превентивний антикорупційний механізм може бути реалізовано у разі свідомого відношення кожного громадянина не лише до свого приватного інтересу, а й до законності його задоволення.

Академічний тлумачний словник української мови слово «превентивний» тлумачить як такий, що попереджує що-небудь, запобігає чомусь [3].

Тож, кожен громадянин, подбавши про свою правову обізнаність з того питання, що його турбує допоможе державі ефективно виконувати свою функцію у боротьбі та протидії корупції.

Закон України «Про запобігання корупції» відносить до інших механізмів запобігання і протидії корупції лише вимоги та заборони щодо осіб, які наділені владними повноваженнями та не встановлює ніяких вимог до іншої сторони, яка має ризики бути не лише потерпілим, викривачем а й провокатором корупційного правопорушення, що на нашу думку свідчить про відсутність балансу в стратегії нашої держави щодо подолання та протидії корупції.

Підсумовуючи вище викладене вважаємо за доцільне внести зміни до Закону України «Про запобігання корупції», а саме:

- доповнити першу статтю цього Закону визначенням поняття «провокатор корупційного правопорушення - особа, яка не подбала про власну правову обізнаність та/або обіцяла, пропонувала чи надала неправомірну вигоду особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей».

Список використаних джерел

1. Corruption perceptions index, Transparency international . URL: <https://www.transparency.org/cpis>
2. Закон України «Про запобігання корупції» . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.
3. Академічний тлумачний словник української мови . URL:<http://sum.in.ua/s/preventyvnyj>.